

Силабус курсу

Екологічний менеджмент на підприємстві

Ступінь вищої освіти – бакалавр

Спеціальність 051 Економіка

Освітньо-професійна програма «Економіка та управління бізнесом»

Рік навчання: III

Семестр: 6

Кількість кредитів: 5

Мова викладання: українська

Керівник курсу

ППП

д.с.-г.н., проф. Гайда Юрій Іванович

Контактна
інформація

haydshn@ua.fm , +380972283534

Опис дисципліни

Метою дисципліни є вивчення теоретичних положень менеджменту довкіллям підприємства, освоєння основних підходів до екологічно свідомого управління виробництвом та етапів побудови системи екологічного менеджменту для забезпечення сталого розвитку промисловості і суспільства.

В результаті вивчення дисципліни студенти повинні знати:

- основні положення менеджменту довкілля як нового типу екологічного управління;
- принципи екологічно свідомого управління підприємством;
- причинно-наслідкові зв'язки взаємодії промисловості з довкіллям;
- основні підходи до природоохоронної діяльності підприємства, які сприятимуть підвищенню еколого-економічної ефективності підприємства;
- основні інструменти та методи впровадження системи екологічного менеджменту, які допоможуть налагодити екологічно прийнятну діяльність та оптимізувати взаємодію із довкіллям.

В результаті вивчення дисципліни студент повинен вміти:

- планувати впровадження систем екологічного менеджменту у відповідності до міжнародного стандарту ISO 14000;
- розробляти принципи і положення екологічної політики підприємства;
- визначати екологічні аспекти діяльності, продукції або послуги та аналізувати спричинені ними екологічні впливи;
- ідентифікувати суттєві екологічні аспекти;
- встановлювати екологічні цілі та відповідні екологічні завдання;
- оцінювати екологічну ефективність функціонування підприємства.

Структура курсу

Години (лек./сем.)	Тема	Результати навчання	Завдання
2/2	1. Передумови та сутність екологічного менеджменту на підприємстві	Знати цілі і завдання екологічного менеджменту на підприємстві	Тести
4/4	2. Екологічний менеджмент: стандартизація, сертифікація	Знати стандарти екологічного менеджменту	Тести
2/4	3. Підприємство і довкілля	Уміти ідентифікувати екологічні ризики діяльності підприємств, установ і організацій	Тести, кейси
4/4	4. Природоохоронна діяльність промислових підприємств	Уміти формувати план природоохоронних заходів на підприємстві	Тести
4/4	5. Система екологічного менеджменту на підприємстві	Знати структуру системи екологічного менеджменту на підприємстві	Тести
4/4	6. Передумови впровадження, планування системи екологічного менеджменту на підприємстві	Уміти оцінювати передумови і здійснювати планування системи екологічного менеджменту на підприємстві	Тести
4/4	7. Впровадження, сертифікація і аудит системи екологічного менеджменту	Знати етапи впровадження, сертифікації і аудиту системи екологічного менеджменту на підприємстві	Тести, кейси
4/4	8. Особливості управління екологічними інвестиційними проектами на підприємстві	Уміти здійснювати аналіз екологічних інвестиційних проектів на підприємстві	Тести
1/-	9. Екологічна безпека держави як важлива складова національної безпеки	Знати роль екологічної безпеки у загальній національній безпеці країни	Тести
1/-	10. Екологічні наслідки агресії росії проти України	Вміти оцінювати та визначати шляхи усунення екологічних наслідків військової агресії росії проти України на рівні підприємства	Тести

Літературні джерела

1. Алейник В. Г., Білоусов М. В., Черненко Д. О., Григор'єва Л. І. Екологічні наслідки російської агресії проти України в 2022-2023 роках (прикладні та комунікативні аспекти). *Environmental and Radiation Safety*. Vol. 1, (1). 2023. 12-18.

2. Білявська Ю. В., Мінаков О. В. Формування екологічного менеджменту на підприємстві //Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Економічні науки». 2020. №. 37. С. 24-28.

3. Буканов Г. Екологічний менеджмент як еколого-центристська система державного управління //Наукові перспективи (Naukovi perspektivi). – 2020. – №. 4 (4). 18-29.

4. Гулик Т. В. Етапи впровадження системи екологічного менеджменту на підприємстві. Матеріали XVII Всеукраїнської наукової on-line конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених з міжнародною участю «Сучасні проблеми екології». 2021. С. 131.

5. Копанчук В. О. Екологічна безпека як складова національної безпеки України: сучасні концепції та підходи. Вісник Національної академії державного управління при Президентові України. – 2020. – №. 2. – С. 97

6. Лесь А. В., Ращенко А. В., Фітисов А. М. Ефективність системи екологічного менеджменту на підприємствах лісопромислового комплексу //Агросвіт. 2020. №. 19-20. С. 69-74.

7. Минич Ю., Суржик Ю. Впровадження екологічного менеджменту на підприємствах //Молодий вчений. 2021. №. 9 (97). С. 57-60.

8. Харчишин, В. М., Бітюцький, В. С., Мельниченко, О. М., Веред, П. І. (2022). Екологічний менеджмент: методичні вказівки для виконання практичних робіт.БНАУ. 27 с.

9. Anderson D.A. Environmental Economics and Natural Resource Management. Fifth edition. Routledge. 2020. 428 p.

10. Atencio G. Integrated Management System (ISO 45001, 14001 and 9001): a practical case study for occupational health and safety, environmental protection and quality. 2021.

11. Dathe T. at al. Corporate Social Responsibility (CSR), Sustainability and Environmental Social Governance (ESG): Approaches to Ethical Management (Management for Professionals). 2022. 351 p.

12. [Regulation \(EC\) No 1221/2009 of the European Parliament and of the Council of 25 November 2009 on the voluntary participation by organisations in a Community eco-management and audit scheme \(EMAS\), repealing Regulation \(EC\) No 761/2001 and Commission Decisions 2001/681/EC and 2006/193/EC](#)

13. Dharkar K. at al. ISO 14001:2015.Environment management system: pictorial pocket book. 2020.

14. Will M. An Operations Guide to Safety and Environmental Management System (SEMS).2020.

Політика оцінювання

- **Політика щодо дедлайнів та перескладання:** Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

- **Політика щодо академічної доброчесності:** Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 25 %. Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування (наприклад, програма Kahoot).

- **Політика щодо відвідування:** Відвідування занять є обов'язковим компонентом при оцінюванні. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Оцінювання

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни «Основи статистичного бізнес-аналізу» визначається як середньозважена величина, залежно від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3	Модуль 4
20%	20%	20%	20%	5 %	15%
Поточне оцінювання	Модульний контроль 1	Поточне оцінювання	Модульний контроль 2	Тренінг	Самостійна робота
1. Оцінка за поточне оцінювання визначається як середнє арифметичне з оцінок, отриманих під час занять (4 тем – від 2-и до 4-х оцінок)	2. Оцінка за Модульний контроль 1 виставляється на підставі виконання модульної роботи за темами 1 – 4 (тестування, теоретичні питання)	1. Оцінка за поточне оцінювання визначається як середнє арифметичне з оцінок, отриманих під час занять (6 тем – від 4-х до 6-и оцінок)	2. Оцінка за Модульний контроль 2 виставляється на підставі виконання модульної роботи за темами 5 – 10 (тестування, теоретичні питання)	Оцінка за тренінг визначається як середнє арифметичне з оцінок, отриманих за виконання завдань під час тренінгу.	Оцінювання завдань розрахункової роботи: 1. Розробка і формулювання екологічної політики підприємства. 2. Визначення екологічних аспектів діяльності підприємства та розрахунок екологічного податку.

Шкала оцінювання студентів:

ECTS	Бали	Зміст
A	90-100	відмінно
B	85-89	добре
C	75-84	добре
D	65-74	задовільно

Е	60-64	достатньо
FX	35-59	незадовільно з можливістю повторного складання
F	1-34	незадовільно з обов'язковим повторним курсом